

Informatienota

Datum vergadering	: 17 december 2019
Registratienummer	: 36395 40790
Portefeuillehouder	: Servaas Stoop
Bijlage(n)	: n.v.t.
Onderwerp	: Invoering Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

---

Onderwerp

Invoering Wet verplichte ggz (Wvggz)

Kennisnemen van

De wijze waarop de Wvggz in West Betuwe wordt vormgegeven.

Inleiding

De Wvggz vervangt samen met de Wet zorg en dwang (Wzd) de huidige Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Wet bopz). De Wet zorg en dwang is bedoeld voor mensen met dementie en mensen met een verstandelijke beperking; de Wvggz voor mensen met psychiatrische aandoeningen.

De Burgemeesters en wethouders van de regiogemeenten hebben op 20 december 2018 besloten om de nieuwe Wvggz-taken en bijbehorende processen gezamenlijk op het niveau van Gelderland-Zuid uit te werken. Er is gekozen voor de invoering van de Wvggz op het schaalniveau van Gelderland-Zuid, omdat deze schaal samenvalt met de Sluitende aanpak psychisch kwetsbaarheid (personen verward gedrag), de Veiligheidsregio, de centrumgemeenteregio voor Beschermd wonen/Maatschappelijke opvang en de GGD-regio. Aan de regionale invoering van de Wvggz nemen 13 gemeenten in Gelderland-Zuid deel: Buren, Culemborg, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal (regio Rivierenland), Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen (regio Rijk van Nijmegen). Maasdriel en Zaltbommel hebben besloten aan te sluiten bij Noord-Brabant voor de Wvggz.

Afgelopen maanden zijn de voorstellen voor de invoering van de Wvggz in Gelderland-Zuid voorbereid door een intergemeentelijke werkgroep met vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en een ketenwerkgroep met vertegenwoordigers van zorginstellingen, openbaar ministerie, politie en vertegenwoordigers vanuit cliënt- en familieperspectief

Verplichte zorg op basis van de Wvggz wordt op twee manieren verleend: op basis van een crisismaatregel (voorheen inbewaringstelling/ibs) door de burgemeester of op basis van een zorgmachtiging via de rechter. Waar bij de Wet bopz alleen gedwongen opname mogelijk was, kan verplichte zorg via de Wvggz ook in de thuissituatie plaats vinden. Zo kan degene die zorg krijgt, gemakkelijker contact blijven houden met familie en vrienden en zoveel mogelijk blijven deelnemen aan het gewone leven. In de Wvggz staat tevens dat in zorgplannen die bij de rechter worden

ingediend niet alleen aandacht moet zijn voor behandeling, maar ook voor maatschappelijke participatie, wonen en werk. Tot slot zijn in de Wvvgz extra waarborgen ingebouwd om de betrokkene te beschermen bij een crisismaatregel in de vorm van het horen van de betrokkene en het aanbieden van een patiëntvertrouwenspersoon.

Kernboodschap

Op 1 januari 2020 treedt de nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) in werking. Hierover bent u in juni 2019 geïnformeerd. Met deze brief brengen wij u op de hoogte over de wijze waarop we in West Betuwe de Wvvgz vorm gaan geven

Consequenties

Er zijn twee procedures die kunnen leiden tot verplichte zorg: het nemen van een crisismaatregel of aanvragen van een zorgmachtiging.

Crisismaatregel

De burgemeester kan een crisismaatregel nemen als er sprake is van zodanig onmiddellijk dreigend ernstig nadeel, dat een zorgmachtiging via de rechter niet kan worden afgewacht. De burgemeester neemt een crisismaatregel na advies (medische verklaring) van een onafhankelijk psychiater. Deze maatregel duurt maximaal drie dagen en kan daarna nog drie weken worden voortgezet via de rechter. Nieuw is dat de burgemeester de betrokkene in de gelegenheid stelt om gehoord te worden voordat hij beslist over de crisismaatregel. Het horen is primair ingebouwd met het oog op een zorgvuldige voorbereiding van het nemen van de crisismaatregel door de zienswijze (hoorverslag) van de betrokkene als aanvulling op de medische verklaring mee te wegen. De zienswijze is in dit licht zo feitelijk mogelijk. De regiogemeenten hebben ervoor gekozen om de hoorfunctie te beleggen bij GGD Gelderland-Zuid, omdat hier professionals werken met competenties om de doelgroep op een passende manier te bejegenen, vanwege het schaalniveau waarop de GGD werkt en omdat dit het goedkoopst bleek.

Bij de crisismaatregel heeft de betrokkene recht op een patiëntvertrouwenspersoon. De gemeenten zijn er voor verantwoordelijk om het aanbieden van de patiëntvertrouwenspersoon in te passen in het werkproces. De beschikbaarheid en financiering van de patiëntvertrouwenspersonen is landelijk geregeld. Met de betrokken GGZ-instellingen hebben we afgesproken dat de psychiater de patiëntvertrouwenspersoon aanbiedt aan betrokkene en dat de psychiater indien gewenst de persoonsgegevens van betrokkene aan de patiëntvertrouwenspersoon doorgeeft. Als er gehoord kan worden, zal de hoorfunctionaris eveneens de patiëntvertrouwenspersoon aanbieden.

Melding

Een ander nieuw onderdeel is dat inwoners en professionals een melding kunnen doen in het kader van de Wvvgz. Hiermee beoogt de wetgever met name aan essentiële naasten/familieleden die zich zorgen maken, een stem te geven. Gemeenten hebben de taak gekregen om de meldfunctie voor inwoners in te richten en op basis van de melding verkennend onderzoek te doen naar de noodzaak

tot verplichte geestelijke gezondheidszorg. Voorafgaand aan het verkennend onderzoek vindt (lichte) triage plaats om te bepalen of er daadwerkelijk sprake is van een melding in het kader van de Wvvgz.

Verkennend onderzoek en aanvraag Zorgmachtiging

Het verkennend onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van 3 criteria: is sprake van een psychiatrische stoornis, is vrijwillige zorg niet (meer) mogelijk en is sprake van ernstig nadeel. Een verkennend onderzoek dient binnen 14 dagen na melding te zijn afgerond.

De regiogemeenten in Gelderland-Zuid hebben er gezamenlijk voor gekozen om ook het melden en het verkennend onderzoek bij de GGD (Meldpunt bijzondere zorg (MBZ)) te beleggen, om diverse redenen:

- Vanwege het schaalniveau: de GGD is werkzaam op het niveau van Gelderland-Zuid;
- Omdat MBZ beschikt over onafhankelijke professionals (lees: geen GGZ-instelling) met GGZ-expertise;
- Omdat de GGD samenwerkingsrelaties heeft met zowel lokale als regionale (zorg)partners voor het geval vrijwillige zorg (nog) mogelijk blijkt;
- Omdat we hiermee aansluiten bij bestaande infrastructuur (geen nieuw meldpunt nodig).

De GGD levert het verkennend onderzoek met een advies aan bij de betreffende gemeente. De gemeente toetst dit advies en bepaalt of zij op basis van het verkennend onderzoek een aanvraag indient bij de Officier van Justitie van het Openbaar Ministerie (OM) voor de voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging. Deze toetsing beleggen wij in Nijmegen ambtelijk bij de afdelingen Veiligheid en Maatschappelijke Ontwikkeling, zodat we domeinoverstijgend inzicht krijgen in de werking van de Wvvgz.

Regionaal periodiek overleg

De wet bepaalt dat alle regio's één keer per kwartaal ketenoverleg voeren over de uitvoering Wvvgz. Doel van dit overleg is de uitvoering van de Wvvgz te monitoren en knel- en verbeterpunten in het aanbod van verplichte zorg te bespreken. Deelnemers zijn gemeenten, Openbaar Ministerie, GGZ-instellingen en politie. In Gelderland-Zuid sluiten we voor dit overleg aan bij de bestuurlijke werkgroep Zorg & Veiligheid die is samengesteld uit een delegatie van burgemeesters en wethouders uit Gelderland-Zuid. Vier keer per jaar wordt deze bestuurlijke werkgroep ten behoeve van het periodieke Wvvgz-overleg uitgebreid met vertegenwoordigers van geneesheer-directeuren van GGZ-instellingen, de GGD, officieren van justitie en politie. Omdat in gemeente Nijmegen het grootste deel van de ibs- (straks crisis-)maatregelen worden afgegeven, sluit burgemeester Bruls minimaal één maal per jaar aan bij dit Wvvgz-overleg. Afhankelijk van de agenda en behoefte kunnen ad-hoc ervaringsdeskundigen of mensen vanuit familieperspectief aansluiten bij het Wvvgz-overleg.

Financiën

De totale begroting voor de in- en uitvoering van de Wvvgz in Gelderland-Zuid komt voor 2020 (inclusief ontwikkelkosten) uit op € 670.261, € 127.886 meer dan (opgeteld) beschikbaar is via landelijk beschikbaar gestelde middelen aan de gemeenten van Gelderland-Zuid voor de Wvvgz. Wij gaan er vanuit dat dit een eenmalige overschrijding is, die gedekt wordt uit de

centrumgemeentemiddelen voor Beschermd wonen. Uitgangspunt is om na het opstartjaar, waarin extra geld beschikbaar wordt gesteld voor ontwikkeling, vanaf 2021 binnen het landelijk budget te blijven. Kanttekening hierbij is dat we een inschatting hebben gemaakt ten aanzien van het aantal te verwachten crisismaatregelen en meldingen/verkenkend onderzoeken. Op basis van monitoring moet blijken of deze schattingen hoger of lager blijken te zijn in 2020.

Het totaalbedrag dat aan de GGD voor 2020 ter beschikking wordt gesteld voor de uitvoering van de Wvvgz is € 596.565. De overige kosten betreffen met name aanpassing van het ICT-systeem Khonraad (hogere abonnementskosten). De bijdragen per gemeente voor de Wvvgz-taken aan de GGD zullen via een begrotingswijziging 2020 van de GGD en een reguliere zienswijze-procedure aan de begroting van de GGD worden toegevoegd. De begrotingswijziging zal in het voorjaar 2020 aan de gemeenteraden worden voorgelegd. Dit betreft vooralsnog uitsluitend een begrotingswijziging voor 2020 vanwege onzekerheid over de te verwachten aantallen.

Motie Regio Gelderland Zuid

De 13 gemeenten in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, plus Maasdriel en Zaltbommel willen dat de VNG bij het Rijk aandringt op een passende financiering voor de implementatie en uitvoering van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, zodat de implementatiekosten én de kosten voor de structurele uitvoering van de wet gedekt zijn. West Betuwe heeft het initiatief genomen om met steun van de 15 regiogemeenten een motie in de dienen bij de VNG. De motie is tijdens de Buitengewone Algemene Leden Vergadering (BALV) op 29 november jl. unaniem aangenomen.

Vervolg

Komende weken tot 1 januari 2020 zal de implementatie verder vorm krijgen. Het gaat dan om het werven van personeel en operationalisering van de taken en werk- en ICT-processen. Er wordt een ketenplan met samenwerkingsafspraken met partners opgesteld en er worden test- en oefensessies georganiseerd. Op subregionaal niveau zullen raadsinformatiebijeenkomsten worden georganiseerd. In subregio Rivierenland is de raadsinformatiebijeenkomst gepland op 9 december a.s.

Tevens is er een voorstel voor monitoring en evaluatie in voorbereiding, waarbij gebruik gemaakt wordt van de landelijke ketenmonitor Wvvgz. Daarbij zal het gaan om kwantitatieve gegevens (aantal crisismaatregelen, meldingen, verkennend onderzoeken, zorgmachtigingen, doorlooptijden, klachten, etc.), kwalitatieve informatie en financiële realisatie. Via het regionaal periodiek Wvvgz-overleg en een brede bijeenkomst met alle betrokkenen gaan we één of twee keer per jaar succes-, knel- en verbeterpunten inventariseren. Na 1 jaar (Q1 2021) zal een uitgebreide evaluatie van de uitvoering van de Wvvgz in Gelderland-Zuid volgen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe,
de secretaris
Karen Coesmans

de burgemeester,
Servaas Stoop